

Svar på interpellation, försäljning av vårdkapacitet till andra regioner.

Sara Lidqvist (KD) har i en interpellation till mig i egenskap av ordförande för hälso- och sjukvårdsnämnden ställt fyra frågor angående försäljning av vård till andra regioner. Nedan ger jag mina svar på respektive fråga.

1. *"Inom vilka områden har den Gotländska vården överkapacitet?"*

I grunden har inget specifikt område inom hälso- och sjukvården på Gotland överkapacitet som på kontinuerlig basis är tänkt att fyllas på. Överkapaciteten handlar inte om att det finns ett överskott på personal, vårdplatser eller operationstider utan om att Gotlands litenhet har ett större utbud än vad befolkningsunderlaget motiverar. För att få en tydlig bild av kapaciteten finns månatlig statistik att ta del av på gotland.se/hsfstatistik under avsnittet "vårdplatser". För utförlig statistik om väntetider i Sverige finns databasen vantetider.se där samtliga regioner redovisar sin köstatistik och inom vilka områden dessa köer finns. En förutsättning för att kunna ta emot patienter från andra regioner är att det finns ledig kapacitet i systemet samt att dessa är beredda att lämna sin region för att få en åtgärd utförd utanför hemregionen.

Regionfullmäktige har antagit mål om beläggningsgrad på vårdplatser och behovet är att minska beläggningen snarare än att öka. Region Gotland är enligt Socialstyrelsen en av tre regioner med tillräckligt många vårdplatser för befolkningen men de ekonomiska förutsättningarna för att utöka dessa ytterligare för att kunna ta emot utomlänspatienter saknas i dagsläget.

För att hantera exempelvis operationer krävs en rad olika funktioner i vårdkedjan. Operatör, operationslag, slutenvårdsplatser (om det är slutenvårdsoperationer), eventuell röntgen, laboratoriemedicin osv. Så även om det eventuellt skulle finnas överkapacitet på exempelvis kirurger så kan både operationstider (personal och lokaler) och slutenvårdsplatser vara trånga sektorer.

Det är också värt att nämna att andra regioners köer inte sällan rör sådana ingrepp som Region Gotland på grund av vår litenhet redan idag nyttjar utomlänsvård för att klara vår vårdgaranti för den mantalsskrivna befolkningen.

Att ha ett akutsjukhus med upptagningsområde på 60 000 invånare är i sig en form av överkapacitet, men samtidigt är lasarettet till stor del ett solitärt lasarett, det vill säga att närheten till andra sjukhus saknas och det saknas också en transportväg som alltid är öppen. Den eventuella överkapaciteten i form av kompetens som finns, utgör den beredskap som krävs för att ha möjlighet att ta hand om alla patienter som är i behov av vård på Gotland.

2. *"Utför Region Gotland idag vård av patienter från andra regioner inom de områden där vi har överkapacitet?"*

Region Gotland vårdar idag patienter från andra regioner främst vid behov av akut sjukvård, men även i viss mån planerad vård. Exempelvis har man som medborgare rätt att söka öppen vård var som helst i landet, och regionerna har en skyldighet att ta emot dessa patienter ifall det är medicinskt motiverat. Exempelvis har man rätt att lista sig på vårdcentral var som

helst i landet. Det finns fastlandsboende som är listade på vårdcentraler på Gotland, men det baseras inte på överkapacitet utan på lagstiftning. De verksamheter där patienter hör av sig och vill ha vården på Gotland istället för på fastlandet är främst inom obstetrik-, dialys- och onkologiverksamheten. Detta företrädesvis kopplat till sommarperioden.

Verksamheterna tar emot i största möjliga mån, men kapaciteten sommartid är begränsad då en stor andel av personalen är på semester och öns befolkning växer avsevärt. Det finns i dagsläget inget område där Region Gotland aktivt söker patienter för vård på Gotland p.g.a. överkapacitet. Inom sjukvårdsregionen Stockholm-Gotland som har det av riksdagen beslutade ansvaret att samverka kring vården är det värt att notera att Sveriges minsta region ska samverka med Sveriges befolkningsmässigt största region vilket är en utmaning kopplat till behov av volymer.

3. *"Använder Region Gotland aktivt den nationella vårdförmedlingen för att synliggöra vår överkapacitet och sälja vård till andra regioner?"*

Det stöd som idag finns hos e-hälsomyndigheten gällande nationell vårdförmedling är att Regioner kan publicera de vårdavtal som olika regioner har med privata aktörer, detta är dock frivilligt och det är inte många som publicerat några avtal såhär långt. Det finns en lägesbild över väntetider till planerade kirurgiska åtgärder som ska ge en indikation om vårdgivarens möjlighet att ta emot patienter. I dagsläget är lägesbilden som finns på e-hälsomyndighetens sida inte utvecklad och bästa stället att se hur regioner ligger till med köer osv är sidan väntetider i vården, vantetider.se. Region Gotland har i dagsläget inte publicerat några vårdavtal. Region Gotland har vårdavtal inom primärvård, fysioterapi och fotvårdsterapeuter. Inget av ovanstående områden har överkapacitet. Gotland kommer framförallt att använda e-hälsomyndighetens sida om nationell vårdförmedling för att söka privata aktörer som har avtal med andra regioner, för att möjliggöra att skicka patienter dit då vi på Gotland har köer.

4. *"Jobbar Region Gotland på något annat sätt för att erbjuda/sälja vård till andra regioner?"*

Nej, inte mer än att säkerställa att dom patienter som är i behov av vård på Gotland får det, även när befolkningen sommartid ökar markant. Det sker då genom att minska på planerad vård. Under sommarperioden prioriteras det akuta flödet samt primärvård och flödet kring den elektiva vården minskar.

Filip Reinhag (S), ordförande hälso- och sjukvårdsnämnden

Eskelhem 2025-08-25